

Címer és pecsét a Székelyföldön

Vándorkiállítás
2010

Szervező: Hargita Megye Tanácsa

A katalógust összeállította: Mihály János

Köszönetet mondunk a Hargita Megyei Hagyományőrzési Forrásközpontnak és munkatársainak, hogy a kiállítás szervezésében közreműködtek.

A kiállítás anyaga az alábbi intézmények gondozásában található:

CSÍKI SZÉKELY MŰZEUM – Csíkszereda

ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYŰJTŐLEVÉLTÁRA – Marosvásárhely

GYULAFEHÉRVÁRI ÉRSEKI LEVÉLTÁR SEPSI–BARCASÁGI

KERÜLETÉNEK GYŰJTŐLEVÉLTÁRA – Sepsiszentgyörgy

GYULAFEHÉRVÁRI ÉRSEKI LEVÉLTÁR SZÉKELYUDVARHELYI

KERÜLETÉNEK GYŰJTŐLEVÉLTÁRA – Székelyudvarhely

HAÁZ REZSÓ MŰZEUM – Székelyudvarhely

KOLOZSVÁRI SZÉPMŰVÉSZETI MŰZEUM

NAGYAJTAI UNITÁRIUS EGYHÁZKÖZSÉG

ROMÁN AKADÉMIA ORSZÁGOS HERALDIKAI GENEALÓGIAI

ÉS PECSÉTTANI BIZOTTSÁGA – Bukarest

ROMÁN NEMZETI LEVÉLTÁR KÖZPONTI TÖRTÉNELMI LEVÉLTÁRA – Bukarest

ROMÁN NEMZETI LEVÉLTÁR HARGITA MEGYEI HIVATALA – Csíkszereda

ROMÁN NEMZETI LEVÉLTÁR KOLOZS MEGYEI HIVATALA – Kolozsvár

ROMÁN NEMZETI LEVÉLTÁR KOVÁSZNA MEGYEI HIVATALA – Sepsiszentgyörgy

ROMÁN NEMZETI LEVÉLTÁR MAROS MEGYEI HIVATALA – Marosvásárhely

SEPSI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE – Sepsiszentgyörgy

SZÉKELY NEMZETI MŰZEUM – Sepsiszentgyörgy

Napjainkban az öngazgatásra törekvő székelység körében a régi székely jelképek – címer, pecsét, zászló – iránti érdeklődés egyre nagyobb teret hódít. Ezt az érdeklődést az önazonosulást kifejező saját szimbólumok használatának igénye váltotta ki. Ez nem véletlen, hiszen a kisebbségi sorsban lévő népcsoport számára a jelképek használata a közösségi identitás erősítését szolgálja.

A székely szimbólumok használatának kérdésébe, mivel az a napi politika síkján futott csupán, a szakma csak a közelmúltban kapcsolódott be, akkor, amikor igénnyé vált a régi szimbólumok megismerése. A kezdeményező Hargita Megye Tanácsa volt, amelynek támogatásával létrejött a Székely Címer-, Pecsét- és Zászlótörténeti Munkacsoport. A munkacsoportban olyan szakemberek vállaltak munkát, akik több éve vagy évtizede szakmai megalapozottsággal kutatták és kutatják a székely jelképeket, és arra törekedtek, hogy a szimbólumok feltárásával közkinccsé tegyék azokat. A 2009 őszén alakult munkacsoport felvállalta a kutatók tevékenységének összehangolását és a feltárás folytatását, valamint az eredményeknek tudományos fórumokon, kiadványokban és kiállításokon való népszerűsítését.

Ennek a felkérésnek tesz eleget most is, amikor a több hónapos munka után, eredményeiről, a **Címer és pecsét a Székelyföldön** című kiállításon, válogatást tár a nagyközönség elé.

A tárlat átfogó képet nyújt a székelység képviselői, helyhatósági és egyházi szervezetei által használt szimbólumokról a 15. századtól napjainkig, bemutatja a látogatónak a székely nemzet régi és újabb címerét és címeres pecsétjeit, azok különböző alkalmakkor és helyeken való ábrázolását. Következnek a székely székek, városok és falvak helyhatósági címeres pecsétjei, kiegészítve felekezetenként az egyházi pecsétekkel. A kiállított pecsétek reprodukciók, részben a címer és pecsét használatát engedélyező kiváltságleveleken megadott színes rajzok és pecsétnyomók, részben viasz-, felzetes vagy tuslenyomatok. A városi és községi címeres pecsétek esetében ízelítőt nyújtottunk a két világháború közötti címerhasználati gyakorlatról is, amikor a községek a címermezőben a megyecímert használták.

Több pannót szenteltünk a régebbi és újabb címereknek. Bemutatjuk Keöpeczi Sebestyén Józsefnek a vármegyéről készült színes címerrajzait, valamint a 20. században használt címereket. A kiállítás záró részeként ismertetjük a ma használt hivatalos címereket, illetve az elfogadásra előterjesztett címerrajzokat.

1

3

2

4

5

7

6

8

1 A székely nemzet régi címere a csíksomlyói szárnyas oltár predelláján (XVI. század eleje)

3 A székely nemzet új pecsétjének felzetes lenyomata egy 17. századi iraton

2 A székely nemzet régi pecsétjének lenyomata egy 1608. évi iraton

4 Udvarhelyszék régi pecsétjének lenyomata egy 1703. évi iraton

5 Udvarhelyszék pecsétnyomója 1757-ből

7 Csík-, Gyergyó- és Kászonszék pecsétjének vörös viaszlenyomata (1793)

6 Háromszék pecsétnyomója 1753-ból

8 Marosszék színes pecséttrajza 1753-ból

9

11

10

12

13

15

14

16

9 Aranyosszék pecsétnyomója
1752-ből

11 Sepsiszentgyörgy pecsétnyomója
1897-ből

10 Székelyudvarhely pecsétjének rajza
1842-ből

12 Csíkszereda pecsétjének vörös viaszlenomata
1837-ből

13 Marosvásárhely színes címerrajza
1616-ból

15 Bözöd pecsétjének vörös viaszlenomata
(XIX. század közepe)

14 Felvinc pecsétjének vörös viaszlenomata
1841-ből

16 Lövete pecsétjének vörös viaszlenomata
(XIX. század közepe)

25

27

26

28

25 A Bikafalvi Református Egyházközség pecsétjének felzetes lenyomata 1853-ból

26 A Gagy Unitárius Egyházközség pecsétjének vörös viaszlenyomata (XIX. század második fele)

27 A Máriafalvi Római Katolikus Egyházközség pecsétjének vörös viaszlenyomata 1854-ből

28 A Baróti Római Katolikus Egyházközség pecsétjének vörös viaszlenyomata (XIX. század második fele)

29

31

30

32

29 A Baróti Református Egyházközség pecsétjének vörös viaszlenyomata (XIX. század első fele)

30 A Csíkszentmártoni Római Katolikus Egyházközség pecsétjének vörös viaszlenyomata (XIX. század második fele)

31 A Csíksomlyói Római Katolikus Egyházközség pecsétjének füstös lenyomata (XIX. század második fele)

32 A Vadadi Unitárius Egyházközség pecsétjének füstös lenyomata (XIX. század második fele)

33

35

34

36

33 A Mezőmadarasi Református Egyházközség pecsétjének vörös viaszlenyomata (XIX. század második fele)

35 Kovászna megye címere

34 A Felvinci Római Katolikus Egyházközség pecsétjének vörös viaszlenyomata (XIX. század második fele)

36 Hargita megye címertervezete

37

39

38

40

37 Sepsiszentgyörgy címere

39 Csíkszereda címertervezete

38 Kézdivásárhely címere

40 Székelykeresztúr címertervezete

41

43

42

44

41 Zabola címere

43 Farkaslaka címertervezete

42 Gidófalva címere

44 Mezőmadaras címere

A SZÉKELY CÍMER-, PECSÉT- ÉS ZÁSZLÓTÖRTÉNETI MUNKACSOPORT TAGJAI

MIHÁLY JÁNOS

(sz. Lővéte, 1964. szeptember 13.) történész, helytörténész, a Hargita Megyei Hagyományörzési Forrásközpont tudományos szakreferense, a Székely Címer-, Pecsét- és Zászlótörténeti Munkacsoport koordinátora. Több tanulmányt és számos helytörténeti, művelődéstörténeti vonatkozású cikket közölt. Kutatási területe: székely hadtörténet, genealógia, vexillológia, egyház- és művelődéstörténet stb.

E-mail: szallasfa@freemail.hu

SZEKERES ATTILA ISTVÁN

(sz. Marosvásárhely, 1965. augusztus 18.) heraldikus, a címer-tudomány doktorandusza, a Román Akadémia Országos Címertani, Genealógiai és Pecsét-tani Bizottsága által akkreditált címergrafikus, újságíró, a Háromszék szerkesztője. Sepsiszentgyörgyön él. Kutatási területe Erdély címertana.

E-mail: attila@szekeres.ro

PÁL-ANTAL SÁNDOR

(sz. Karcfalva, 1939. szeptember 26.) levéltáros, történész, a történettudományok doktora. Kutatási területe Erdély a 16 – 19. században, különös tekintettel a Székelyföldre. Munkái: 18 önálló kötet és több mint 230 tanulmány és közlemény (önkormányzat-történet, társadalmi és gazdasági élet, székely intézmény- és szimbólumtörténet, falutörténetek).

E-mail: pal.antal.sandor@gmail.com

ZEPECZANER JENŐ

(sz. Marosvásárhely, 1946. december 11.) muzeológus, történész. Kutatási területe Erdély a 17–19. században, különös tekintettel a Székelyföldre. Több önálló kötet, forráskiadvány és tudományos tanulmány szerzője (1848–49-es forradalom és szabadságharc, közigazgatás-történet, Udvarhelyszék jeles személyiségei, székelyföldi fürdők, településtörténetek stb.)

E-mail: czepecz@freemail.hu

Harghita Megye Tanácsa